

Oprostajni intervju: Wolfgang Petric, visoki predstavnik u BiH za Dnevni Avaz: "Za promjene treba cestitati domacim politicarima"

Ove tri godine ocijenio bih kao veliki uspjeh koji ne pripisujem sebi, vec primarno mojim partnerima iz medunarodne zajednice, ali i Alijanse

Petric: Generalno sam vrlo zadovoljan ucinjenim

Optuzeni ratni zlocinci na slobodi, treci GSM operator i neprovedene ekonomske reforme tri su najveca neuspjeha odlazeceg visokog predstavnika za BiH Wolfganga Petrica koje iznosi u ekskluzivnom oprostajnom intervjuu za "Dnevni avaz".

WP: Odlazim iz BiH sa gorkim okusom u ustima zbog cinjenice da lica koja trazi Tribunal u Hagu nisu uhapsena i prebacena u Seveningen – kaze Petric.

On istice i velike uspjehe kada su u pitanju povratak izbjeglica, konstituiranje vlasti Alijanse, a posebno Sporazum o provedbi odluke Ustavnog suda BiH o konstitutivnosti.

Odlucni izazov

Dnevni Avaz: Kako ocjenjujete svoj trogodišnji mandat?

WP: Prije tri godine ova zemlja bila je pred odlucnim izazovima. U sustini, politicka i ekonomska pomoc medunarodne zajednice tada se dramaticno smanjivala tako da je bilo nuzno fokusirati se na reforme u oblasti povratka izbjeglica,

ekonomije i izgradnji državnih institucija. U to vrijeme je, na primjer, bilo mnogo glasova koji su sugerirali da odustanemo od povratka, jer on ne daje rezultate. Veliki zaokret u toj oblasti promijenio je raspoloženje.

Sve u svemu, ove tri godine ocijenio bih kao veliki uspjeh koji ne pripisujem sebi, već primarno mojim partnerima iz međunarodne zajednice, ali i Alijanse. Mislim da su promjene, koje se još sasvim jasno ne vide, zauvijek promijenile političku budućnost ove zemlje.

Dnevni Avaz: Šta su Vam bile najveće frustracije?

WP: Konkretno, neuspjeh sa trećim operatorom. Sada, godinu kasnije, jasno je da je jednim potezom BiH izgubila investiciju vrijednu do 400 miliona maraka. Alijansa nije razumjela da bi uspjeh sa trećim operatorom imao višestruko pozitivan efekat.

Doveli biste jednog od najvećih telekomunikacijskih operatora koji bi uveo konkurenciju i ukinuo monopol u ovoj oblasti koji imaju Sarajevo i Banja Luka, snizio cijene, a poboljšao usluge. Cijela zemlja izgledala bi mnogo prijateljskije za strane investitore.

Dnevni Avaz: Kakva su Vasa iskustva u kontaktima sa bh. političarima? Može li im se vjerovati?

WP: Ima ih nekoliko koji ne odgovaraju izazovima i profilu modernog političara, a ima i onih koje jako cijenim. Slika je mjesovita. Ne želim biti lican, pa zato ne želim imenovati nikoga. Bitni su principi, a ne imena. Generalno, jasno je da političari koji su u nacionalističkim partijama nisu sposobni uraditi posao koji će donijeti dobrobit zemlji.

Mi smo još u fazi kada uspjehom smatramo to što nacionalističke partije imaju manje od 50 odsto glasova birača.

Ocekivanja od izbora

Dnevni Avaz: Kada govorite o izborima, sta ocekujete od oktobarskog izlaska na biralista?

WP: Nakon Sporazuma o provedbi odluke Ustavnog suda BiH, jos sam optimisticniji da ce modernisticke snage pobijediti. To temeljim na cinjenici da se sada vise nacionalisticke partije ne mogu koncentrirati na svoj ekskluzivni dio zemlje, stvoren je osnov za ravnopravnost na cijeloj teritoriji BiH.

Dnevni Avaz: Da ne pridajete previse vaznosti Sporazumu?

WP: Ljudi jos nisu vidjeli prednosti Sporazuma, jer ce se tek nakon izbora uspostaviti sva nova politicka tijela i rasporediti funkcije. Gledat cete kako se Bosnjaci i Hrvati imenuju, na primjer, u pravosude i na svim nivoima javne uprave RS. To ce zauvijek promijeniti politicku scenu u BiH.

Nismo se fokusirali samo na ustavne promjene koje jesu bitne i za koje sam dobio pohvale i od Dzima O'Brajena, koji je napisao Dejton. On je kazao da se ovako nesto nije ni moglo zamisliti u Dejtonu i da je, na osnovu svojih iskustava, bio uvjeren da se ovakve promjene u BiH nikada ne mogu desiti. Kazao sam mu da su se promjene desile i da za to treba cesticati domacim politicarima.

To je moja odluka

Dnevni Avaz: Neki ljudi iz Nezavisne pravosudne komisije rekli su da je vec sacinjen spisak sudija i tuzilaca koji ce biti smijenjeni?

WP: Hoce li toga biti, to je moja odluka, i ja cu je donijeti onog trena kada procijenim da treba. Naglasavam, to ce biti odluka koja je u potpunosti pravno utemeljena i u skladu sa Dejtonom. Sve u svoje vrijeme.

Lose stanje u pravosuđu

Dnevni Avaz: Koliko ste zadovoljni stanjem u pravosuđu?

WP: Jedan od razloga zasto su stvari u BiH tako spore lezi u nefunkcionalnom pravosuđu. Reformu tog segmenta preuzeli smo od UN-a i za nekoliko dana objavit cemo cjelovite mjere koje ce jednom zauvijek stari neuspjesni sistem zamijeniti modernim i uspjesnim.

Predvidjeli smo rok od dvije godine da se ovdje napravi depolitizirano, profesionalno i nepristrasno sudstvo.

Najtezi trenutak u zivotu

Petric: Kriza talaca

WP: Situacija kada sam se suocio sa krizom talaca i odlukama koje sam morao donositi u vezi sa tim vjerovatno je najtezi momenat ne samo tokom misije u BiH, vec i u mom zivotu.

Radi se o događajima u vezi sa Hercegovačkom bankom i situacijom u Grudama.

Tu operaciju smo morali izvesti da se ne bi desilo da propadne Dejton. U jednom momentu suocili smo se sa 7.000 vojnika koji su napustili vojsku i prijetecim bojkotom placanja poreza, akcijama iza kojih je stajao ekstremni dio HDZ-a. Za nekoliko sedmica, da je to potrajalo, imali bismo kolaps Federacije i propast Dejtona.

Sada je jasno da su iza svega toga stajali Jelavic i smijenjeno vodstvo HDZ-a, te neki nekadasnji generali. Njihov cilj bio je da se sacuvaju njihove pozicije, ratne igre i nezakonitosti, a na racun obicnih Hrvata i drugih stanovnika u BiH.

Jelavic i njegova grupa sada pred sudom odgovaraju za ono sto su radili.

Entiteti nisu drzave u drzavi

WP: Od pocetka mi je bilo jasno da je RS najveca prepreka za BiH na njenom putu ka "podrzavljenju" u punom smislu te rijeci. Zato sam intenzivno radio na pitanju RS. Dok je Milosevic bio na vlasti, branjen je status kvo u BiH.

Nakon dolaska Kostunice, suocili smo se sa "dobrim nacionalistom" kojega je podrzavala medunarodna zajednica. No, negativan utjecaj na RS bio je vrlo znacajan. Sjetit cete se mog komentara u "Fajnenl tajmsu" u kojem sam kritikovao Kostunicu. To je tada bio jedini glas kritike iz medunarodne zajednice.

Razgovarao sam i sa politicarima RS kojima sam rekao da ce morati ili promijeniti svoj odnos prema BiH ili cu ih ja mijenjati. Sporazum o ustavnim promjenama potvrda je da je moja strategija uspjesna. A Sporazum je tek pocetak promjena.

Nacini na koji ce se provesti radikalne promjene koje zahtijeva Sporazum bit ce odlucujuci ne samo za buducnost RS, vec i BiH u cjelini.

Oba entiteta morat ce prihvatiti da nisu drzave u drzavi, vec dio jedne drzave – BiH koja ne moze postojati bez svojih entiteta, ali ni oni bez nje. Za mene su entiteti administrativne jedinice jedne drzave, kao sto je to slucaj u SAD ili Njemackoj.